

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

İSLAMİYETİN
DOĞUŞU

KARACAN

KARACAN RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

Copyright: Daniel Mallo-Editorial Palsa S.A., Mexico
Türkiye'de Yayın Hakkı: KARACAN YAYINLARI/ONK

Karacan Yayınları A.Ş. adına sahibi: **ALİ KARACAN**
Sorumlu Genel Yayın Yönetmeni: **ALİ SAYDAM**
Mali Koordinatör: **ÖZHAN KÜÇÜKTOPUZLU**
Teknik Koordinatör: **OĞUZ DEMİRCİOĞLU**

Yazı İşleri Müdürü: **ERCAN ALTAZLI**
Yazı İşleri Yardımcısı: **DENİZ DAĞDELEN**
Danışma Kurulu: **Prof. Dr. TAHSİN YAZICI, Doç. Dr. Ali İHSAN GENCER, Doç. Dr. MEHMET ÖZSAİT, Doç. Dr. İSMET MİROĞLU, PAUL MANDRİNİ, ALBERTO CABADO, EUGENIO ZOPPI**

Teknik Yönetmen: **ERTAN GÖKEMRE**
Teknik Müdür: **NURETTİN ÖZAKSEL**
Teknik Müdür Yardımcısı: **M. SABİT UÇUK**
İlan ve Halkla İlişkiler Müdürü: **ESER NOYAN**
Satış Müdürü: **ALİ ALPASLAN**

**Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı,
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın
20.2.1984 tarih ve 01771 sayılı kararı ve ek
3.4.1984 tarih ve 2152 sayılı kararı ile ilk 5
sayısı özellikle ilkokul 4. ve 5. sınıf öğrenci-
leri ile ortaokul öğrencilerine tavsiye edil-
miş olup, bu sayısı da onaya sunulmuştur.**

Renk Ayrımı: **ÇALI GRAFİK**
Baskı: **HÜRRİYET OFSET A.Ş. HALKALI/İSTANBUL**
Kapak Baskısı: **NADİR BASİMEVİ**

Adres: **KARACAN YAYINLARI, Basın Sarayı, Cağaloğlu/İstanbul**
Tel: 527 00 34 - 526 69 00

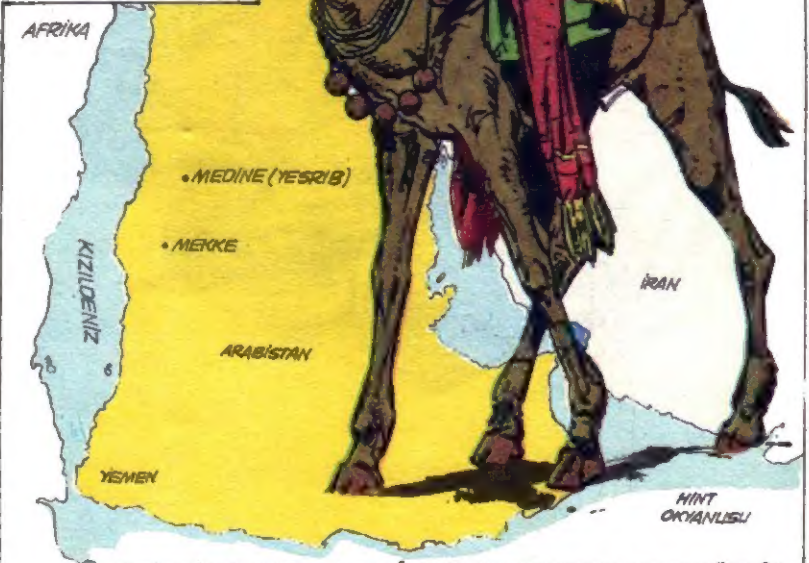
Fiyat: 250 TL/Kıbrıs'ta: 330 TL

İSLAMİYETİN DOĞUŞU

İSLAMİYETİN DOĞUŞU

KUZEYBATIDAN AF-
RIKA KITASINA BAĞ-
LANAN ARAP YARIMA-
DASI, KIZILDENİZ, HİNT
OKYANUSU VE İRAN
KÖRFEZİ İLE ÇEVİRİLİ
OLUP, AFRIKA VE ASYA
KITALARI ARASINDA
BİR KÖPRÜ OLUSTUR-
MAKTADIR.

YÜZÖLÇÜMLÜ 2.700 000 km² OLAN YARIMADADA SERT RÜZGÂR-
LARIN ESTİĞİ KURAK BİR İKLİM HÜKÜM SÜRER. YILLIK SICAKLIK ORTA-
LAMASI 50°'DİR. TOPRAKLARIN HEMEN HEMEN YARISI ÇÖLLERLE KAPLI
OLUP, EKİLEBİLİR ALANLAR YALNIZCA KUZEYDEKİ DAĞLARIN ETEKLERİ
VE YEMEN BÖLGESİ İLE SINIRLANMIŞTIR.

GÜNEYDE SAMİ İRKİNİN ANAYUR-
DU OLAN BU TOPRAKLAR, ASIRLAR
ÖNCE ÇEŞİTLİ GÖÇEBE KAVİMLERİN
YERLEŞMELERİNE SAHNE OLDU.

BUNLARDAN AKADLAR,
İBRANİLER VE ARAMİLERİN
GÖÇLER YOLUYLA BAŞKA BÖLGE-
LERE YERLEŞMELERİNDEN SONRA,
GERİDE KALANLAR ÇÖLE BÜTÜNÜYLE
HÂKİM OLDULAR. EN BÜYÜK YAR-
DIMCILARI, GÜÇ İKLİM ŞARTLARINDA
YASAMAYA ALIŞKIN OLAN DEVELERDİ.

BEDEVİLER ADI VERİLEN BU ÇÖL İNSANLARI GÖÇEBE KABİLE-
LER HALİNDE YASARLAR, BAŞLARINDA "**ŞEYH**" (ESKİ ARAPÇA'DA
YAŞLI ANLAMINDADIR) LERİ OLDUĞU HALDE OTLAK DARIĞI VE SU KAY-
NAKLARININ YETERSİZLİĞİ NEDENİYLE SIK SIK BİRBİRLERİYLE KANLI
MÜCADELELERE GİRERLERDİ.

V. YÜZYILDA YARIMADADA
YASAYAN BELLİ BAŞLI KABİ-
LELER, GÜNEYDE YEMENİLER,
KUZUYDA İSE NİZARİLER
VE KAYSLARDI.

BU DÖNEMDE TARIMA VE TİCARETE
ELVERİŞLİ ALANLARDA ÇEŞİTLİ YERLE-
ŞİM BÖLGELERİ KURULARAK SOYLULARIN
HÂKİM OLDUĞU CUMHURİYETLER MEYDA-
NA GELDİ.

BUNLARIN İÇİNDE
EN ÖNEMLİSİ, YESRİB
(MEDİNE)'İN 450 KM.
GÜNEYİNDE YER ALAN
VE YEMEN-SURİYE,
KIZILDENİZ-IRAK TİCÁ-
RET YOLLARININ KAV-
SAK NOKTASINDA
BULLINAN MEKKE'YDİ.

HINDİSTAN VE UZAK-DOĞU'DAN YÜKLENİLEN
BAHARATLA, YEMEN'DEN YÜKLENİLEN ÇOKLULU
TÜTSÜLER VE KERESTE, DEVELERİN ÇEKTİĞİ
KERVANLARLA BU YOLLAR ÜZERİN-
DEN GÜNEYDEKİ LİMANLARA TASINIR,
BURADAN DA GEMİLER ARACILIĞIYLA
YOLLARINA DEVAM EDERLERDİ.

MİSİR VE MEZOPOTAMYA ARASINDA YER ALAN ARAP YARIMA-
DASI, İLKÇAĞDA STRATEJİK BAKIMINDAN TAŞIDIĞI ÖNEMİ, BU YÜZYILDA
TİCARET AÇISINDAN KORUMAYA DEVAM ETTİ.

TİCARETLE BİRLİKTE ZENGİN BİR
TÜCCAR SINIFI DOĞDU. AYNI YÜZYILI
PAYLAŞAN ÇEŞİTLİ ULUSLAR BU SA-
YEDE BİRBİRLERİNİ YAKINDAN TA-
NIMA FIRSATI ELDE ETTİLER.

HENÜZ ARALARINDA
SİYASİ BİR BİRLİK BULUN-
MAMASINA RAĞMEN
ARAPLARI BİRBİRİNE
YAKLAŞTIRAN EN ÖNEMLİ
LİNGUA DİN VE DİL
BİRLİĞİDİR.

AYNI DİLİ KONUŞUYORLAR, ÇÖLÜN
GÜZELLİĞİNİ VE SINIRSIZLIĞINI YANSITAN
EFSANEVİ GEÇMİŞLERİNİN ÖZLEMİYLE
YÜKLÜ BİR KÜLTÜRLÜ PAYLAŞIYORLARDI.

ARAMİ ALFABESİNDEN
KAYNAKLANAN VE SAĞDAN
SOLA YAZILAN BİR YAZI
KULLANIRLARDI.

HER KABİLENİN DİNİ İNANCI BİRBİRİNDEN
FARKLIYDI. BAZILARI PUTA, BAZILARI YILDIZ-
LARA Vb. CANSIZ VARLIKLARA TAPARDI.

ANCAK MEKKE ŞEHİRİ, SAYISIZ
PUTU BARINDIRAN KÂBE'SİYLE
BÜTÜN KABİLELER İÇİN KUTSAL
BİR KENTTİ.

KÂBE YILDA BİR KEZ ZİYARET
EDİLİR VE BU SÜRE ZARFINDA
SİYASİ VE ASKERİ ANLAŞMAZ-
LIKLARA SON VERİLEREK BÜTÜN
ARAPLAR AYNI AMAÇLA BİR
ARAYA GELİRLERDİ.

YİNE BU GÜN-
LERDE MEKKE ŞEHRİNDE
HAYAT BİRDENBİRE CANLANIR,
ŞEHİR KERVANCILAR VE TİC-
CARLARIN YANİ SIRA, KÂBE'Yİ
ZİYARET ETMEK AMACIYLA
GELENLERLE DOLAR
TASARDI

ARAP YARIMADASININ TASI-
DIGI TICARI ÖNEM, DEVRİN İKİ
BÜYÜK İMPARATORLUĞU DURU-
MUNDA OLAN BİZANS'I VE SA-
SANİLERİ KARŞI KARŞIYA GE-
TİRMEKTE GECİKMEDİ. HER İKİ
TARAF DA TİCARETİ ELLERİNE
GEÇİRMEK AMACIYLA ARAP
SEYHLERİ İLE TEMASA
GEÇTİLER.

BU TEMASLAR SONUÇLI
YARIMADADA BİZANS'IN
HİMAYESİNDE GASSANİLERLE
(ŞURİYE'NİN GÜNEY SINIRINDA)
SASANİLERİN HİMAYESİNDE LAH-
MİLER (AŞAĞI FIRAT BÖLGESİNDE)
ADLI YARI GÖÇEBE İKİ DEVLET
KURULDU.

KIZILDENİZ SAHİLİNİN KILIT NOKTALARINDAN BİRİ DURUMUNDA OLAN YEMEN İÇİN GİRİŞİLEN MÜCADELEYE ARAPLAR DA KARIŞTILAR.

ÇIKAN SAVAŞTA ÇOK SAYIDA SLİ KANALI VE YERLEŞİM BÖLGESİ TAHRİP OLDU VE BÖLGE 597'DE SASANI İMPARATORLUĞU'NUN SÖMÜRGESİ HALİNE GELDİ.

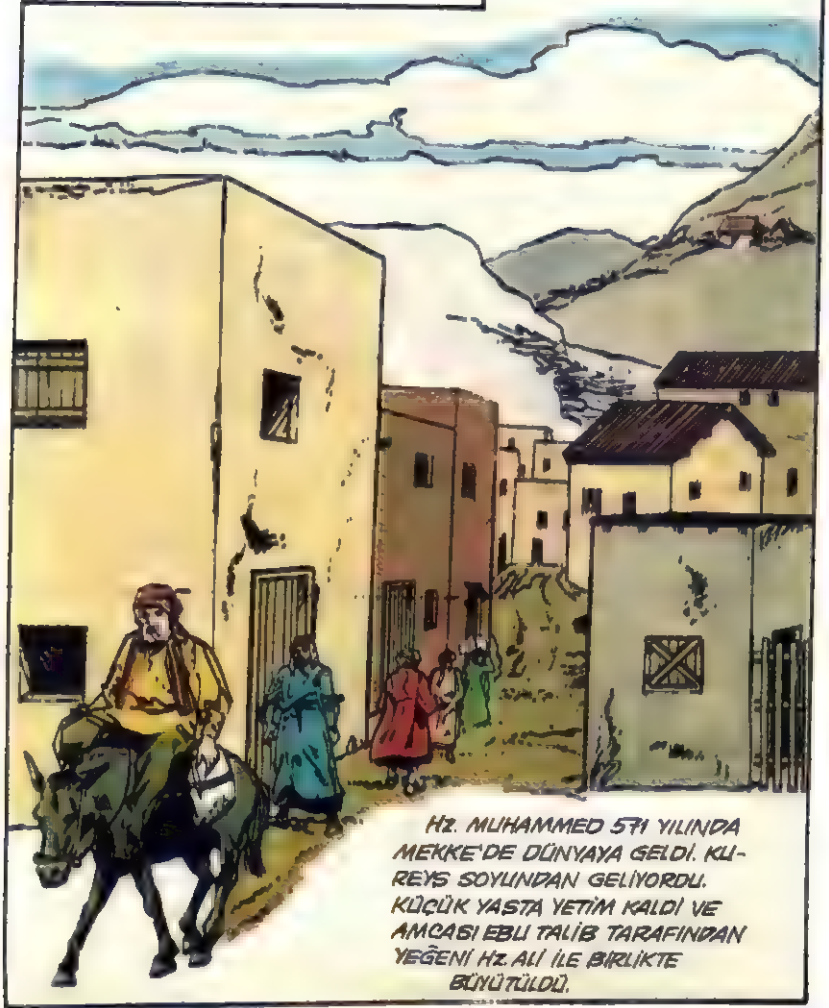

BU DÖNEMDE YESRİB'E
YERLEŞMİŞ BULUNAN YAHU-
DİLER ARASINDA RAHİPLER
ARACILIĞIYLA NASTURİLİK
MEZHEBİ HIZLA YAYILDI.

AYNI ŞEKİLDE YAHUDİLİK
VE HİRİSTİYANLIK DA GEZ-
GİN DİN ADAMLARININ ÇA-
BALARIYLA YAYILMAYA
DEVAM ETTİ.

HZ. MUHAMMED'İN TARİH
SAHNESİNE ÇIKISI BU DÖNEME
RAĞTLAR.

HZ. MUHAMMED 571 YILINDA
MEKKE'DE DÜNYAYA GELDİ. KU-
REYS SOYLUNDAN GELİYORDU.
KÜÇÜK YASTA YETİM KALDI VE
AMCASI EBLİ TALİB TARAFINDAN
YEĞENİ HZ. ALİ İLE BİRLİKTE
BÜYÜTÜLDÜ.

YETİSKİN ÇAĞA ERİSİNCE
ÖNCE ÇOBANLIK, DAHA SONRA
KERVANCILIKLA UĞRASTI.
BU SİRADA ZENGİN BİR
TACİRİN DUL EŞİ
HATİCE'NİN
HİZMETİNE
GİRDİ.

25 YASINDA HATİCE İLE EVLENDİ VE
O DEVİRDE ÇOKESLİLİK HÂKİM OLMASINA
RAĞMEN HZ. HATİCE'NİN SAĞLIĞINDA
İKİNCİ BİR EVLİLİK YAPMADI BU EVLİLİK -
TEN YEDİ ÇOCUĞU OLMUŞ, ANCAK BİR TEK
KIZI FATMA HAYATTA KALMIŞTIR

610 YILINDA BİR GÜN MEKKE
YAKINLARINDA BULUNAN HIRA
DAĞINDA TEFEKKÜRE DALMIŞ
OLDUĞU BİR SIRADA KENDİSİNE
VAHİY GELDİ.

ONA İLK İNANANLAR KARISI HZ. HATİCE VE YEĞENİ HZ. ALİ'YDİ. DAHA
SONRA GENÇ ARAPLAR VE ÖZELLİKLE KÖLELER HZ. MUHAMMED'İN ETRA-
FINDA TOPLANMAYA BAŞLADILAR. BASLANGIÇTA KABİLE İLERİ GELENLERİNİN
HOŞGÖRLÜSÜYLE KARSILANAN BU DURUM, TEK TANRI FIKRİNİN ORTAYA ATIL-
MASI İLE BİRLİKTE FARKLI BOYUTLAR KAZANDI VE...

... MEKKE'DE DOĞURDUĞU
TEPKİ ONU KENDİSİNE İNA-
NANLARLA BİRLİKTE (70
KİŞİ OLDUKLARI SANILMAK-
TADIR) SEHRİ TERK ETME-
YE ZORLADI.

HZ. MUHAMMED VE YANINDAKİLER (SAHABELER) YESRIB'E DOĞRU "HİCRET" ADI VERİLEN UZUN YOLCULUKLARINA BAŞLADILAR. 622 YILINDA YAPILAN BU YOLCULUK HİCRİ TAKVİMİN BAŞLANGICI OLARAK KABUL EDİLİR.

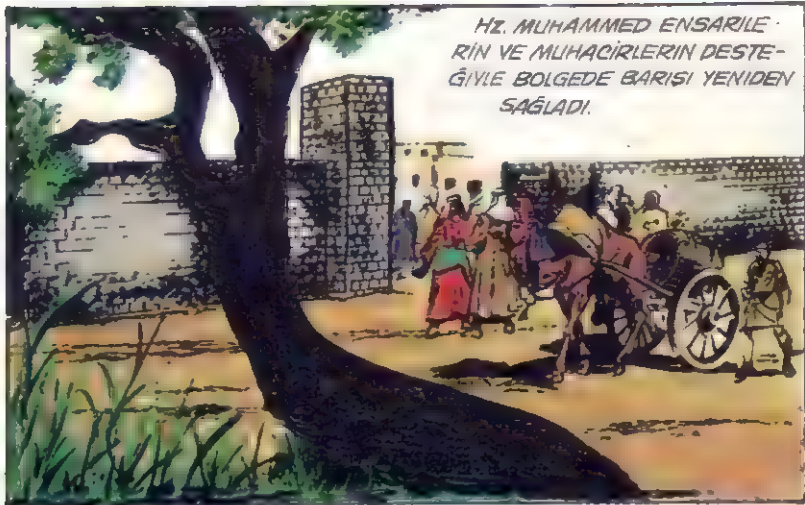

YESRIB KENTİ O TARİHTEN SONRA MEDİNE (PEYGAMBER SEHRİ) ADINI ALDI.

SEHRİN YAHUDİ VE ARAP
HALKI, ONU BARİS VE HUZURLUN
TEK TEMSİLCİSİ OLARAK BA-
ĞIRLARINA BASTILAR.

HZ. MUHAMMED ENSARİLE
RİN VE MUHACİRLERİN DESTE-
ĞİYLE BOLGEDE BARİSİ YENİDEN
SAĞLADI.

DİNİ BİR LİDER OLMASINA RAĞ-
MEN, GEREK SİYASİ, GEREKSE EKO-
NOMİK ALANDAKİ GÖRÜŞLERİ ONA
AYNI ZAMANDA SİYASİ BİR KİSİLİK
KAZANDIRMAKTA YDI.

BUNUN SONUÇU OLARAK
HZ. MUHAMMED'İN ÇEVRE-
SİNDE KENDİ GÖRÜŞLERİ
DOĞRULTUSUNDA BİÇİMLE-
NEN BİR "ÜMMET"
KAVRAMI DOĞDU.

AÇIK, YAYILIMCI VE AYNI ZA-
MANDA BİRLEŞTİRİCİ BİR POLİ-
TİKANIN HÂKİM OLDUĞU BU
ÜMMET KAVRAMI, ARAPLARIN
KAPALI VE GELENEKSEL TOP-
LUM ANLAYIŞLARIYLA TEZAT
HALİNDEYDİ.

HZ. MUHAMMED'İN, SAMİ
İRKİNDAN GELEN PEYGAM-
BERLERİN (HZ. İBRAHİM,
HZ. MUSA, HZ. İSA) SONUN-
CUSU OLDUĞUNU SÖYLEMESİ
UZERİNE.

..... HZ. İBRAHİM'İN TORUNLARI
KENDİSİNE KARŞI ÇIKTILAR VE
ONUN BU TOPRAKLARDAN SÜ-
RÜLMESİNİ İSTEDİLER

BUNUN UZERİNE, İBADET
EDERKEN O GÜNE KADAR
YÜZLERİNİ HEY KUDÜS'E
DÖNEN MÜSLÜMANLAR
ARTIK MEKKE'YE DÖNEREK
NAMAZ KILMAYA
BAŞLADILAR.

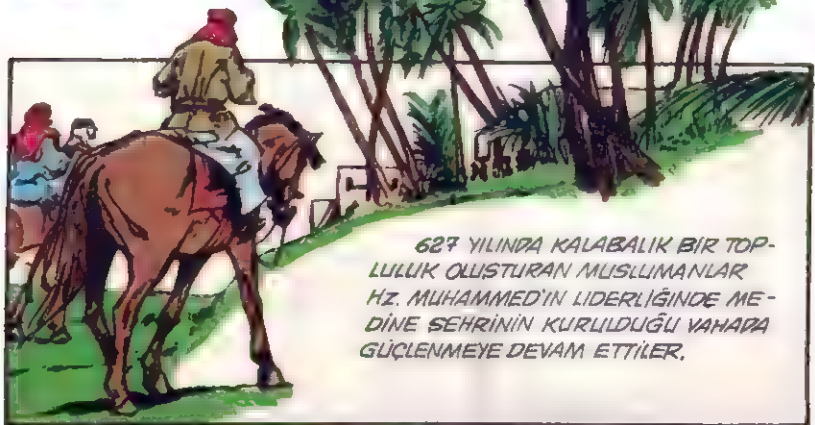
OYSA MEKKE O DÖNEMDE MÜSLÜMANLIĞI
KABUL ETMİŞ DEĞİLDİ.

MÜSLÜMANLAR
KENDİLERİNDEN OLMA-
YAN KUREYSLİLERE CI-
HAD ILAN ETTİLER.

MEDİNE MUHTEMEL MİSİLLEMELERDEN
KORUNMAK AMACIYLA DÖRT BİR TARAFTAN
HENDEK İÇİNE ALINDI KAZILAN HENDEK MEKKE'NİN
GÜÇLÜ SUVARI BİRLİKLERİNE KARŞI
ASILMAZ BİR ENGEL OLUŞTUR-
MAKTAYDI.

627 YILINDA KALABALIK BİR TOP-
LULUK OLUŞTURAN MÜSLÜMANLAR
HZ. MUHAMMED'İN LİDERLİĞİNDE ME-
DİNE SEHRİNİN KURULDUĞU VAHADA
GÜÇLENMEYE DEVAM ETTİLER.

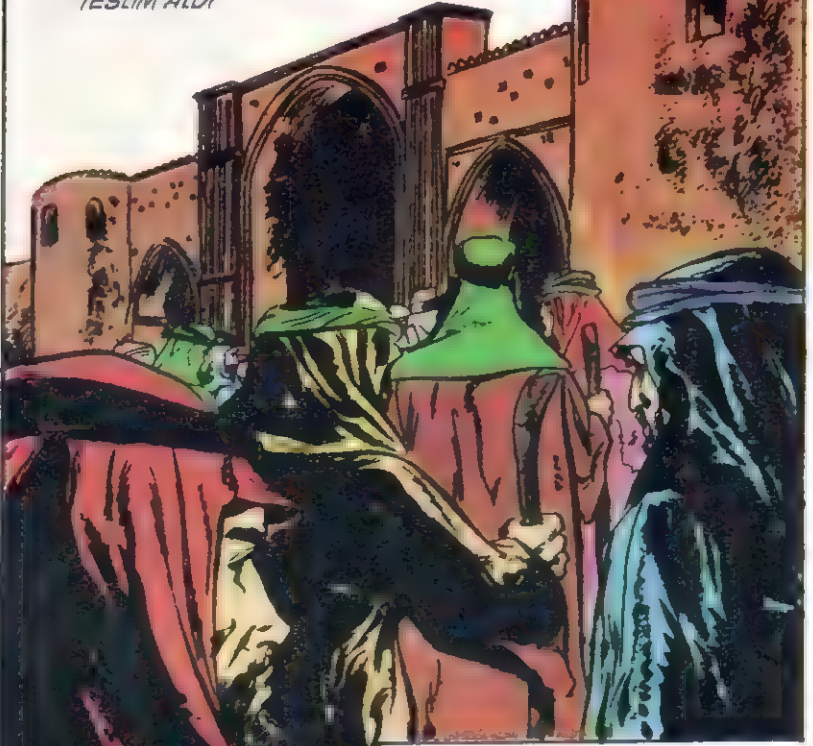
BOZULAN İÇ BARİŞ SEBEBİYLE
TİCARETİN YAPILAMAZ DURUMA GELDİĞİNİ
GÖREN MEKKE İLERİ GELENLERİ, SAVAŞA
SON VERMENİN ÇARELERİNİ ARAMA-
YA BAŞLADILAR.

SONUNDA HZ MUHAMMED'LE BARİŞ
GÖRÜŞMELERİNE GEÇİLDİ. BU DURUM
PEYGAMBERİN BÖLGEDEKİ İTİBARINI
ARTIRMİŞTİ

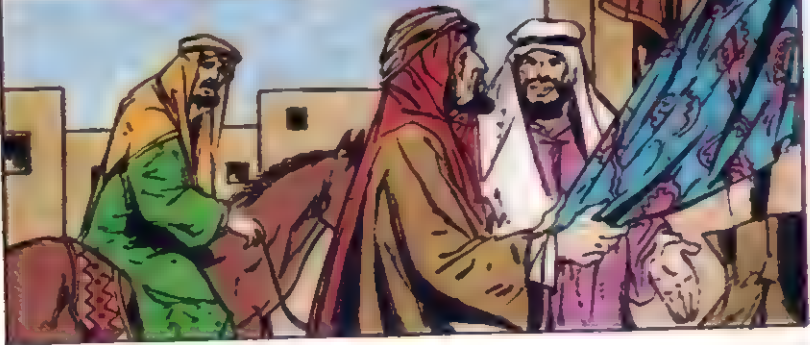

HZ. MUHAMMED 630 YILINDA
YANINDAKILERLE BİRLİKTE MEKKE'YE
GERİ DÖNDÜ VE HİÇBİR DİRENİŞLE
KARŞILAMADAN SEHRİ
TESLİM ALDI

PUL LARI KIRDIRDI, ANCAK
HACERİS'VED'E DOKUNMADI.
KABE BUNDAN BOYLE MUSLİ
MANLARCA DA KUTSALLIĞINI
KORUMAYA DEVAM EDECEKTİ.

HZ. MUHAMMED SEHRİN
İLERİ GELENLERİNİ CEZALANDIRMA
YOLUNA GİTMEYEREK AKSİNE
MÜSLÜMANLIĞI KABUL EDENLERİ
ÇESİTLİ İDARİ, SİYASİ VE DİPLOMATİK
GÖREVLERE GETİRDİ.

MEKKE'NİN FETHİYLE BİRLİKTE MÜSLÜ-
MANLIK HIZLA YAYILMAYA DEVAM ETTİ
VE KISA SÜREDE BUTÜN YARIMARAYI
KAPLADI. ŞİMDİ SIRA FETİHLERLE BUNU
DAHA GENİŞ ALANLARA YAYMAYA
GELMİŞTİ.

FAKAT HZ. MUHAMMED'İN HAC DÖNÜŞÜN-
DE BEKLENMEDİK BİR ŞEKİLDE ÖLÜMÜ ÜZE-
RİNE (632) FETİHLERE BİR SÜRE ARA VER-
MEK ZORUNDA KALINDI HZ. MUHAMMED'İN
BU SEYAHATİNE "**VEDA HACCI**" ADI
VERİLİR.

HZ. MUHAMMED'İN ÖLÜMÜNDEN
SONRA YERİNE, EŞİ HZ. HATİCE'NİN
ÖLÜMÜNDEN SONRA EVLENDİĞİ KARISI
HZ. AYŞE'NİN BABASI, HZ. EBUBEKİR
GEÇTİ. O DA KENDİSİ GİBİ KUREYŞ
SOYUNDANDI.

DINDAR BİR KİŞİ VE ÂDİL BİR YÖNETİCİ OLAN HZ. EBUBEKİR
PEYGAMBERİN HALİFELİĞİ (TEMSİLCİLİĞİ) GÖREVİNİ BAŞARIYLA
ÜSTLENDİ.

HZ. MUHAMMED'İN ÖLÜMLÜNDEN SONRA
BAZI KABİLELERİN BASLATTIĞI İSYANI BAS-
TIRDI. İSLAMİYETE YAPTIĞI EN BÜYÜK HİZMET,
KUR'ÂN- KERİM'İN İLK KEZ ONUN DEVRİNDE
TOPLANMASIDIR. 634'TE ÖLÜMÜ ÜZE-
RİNE YERİNE HZ. OMER GEÇTİ. KUREYS
ASILLI OLAN HZ. OMER DE, HZ. EBLİBE
KİR GİBİ....

... KIZLARINDAN BİRİNİ HZ.
MUHAMMED İLE EVLENDİR-
MİŞTİ. ONUN DEVRİNDE
İSLAMİYET GENİŞ SINIRLA-
RA ULAŞTI.

ARAPLAR ASKERİ ACI-
DAN BİZANSLILAR VE
PERSLER KADAR BÜYÜK
BİR ÜNE SAHİP OLMAMALARI-
RINA RAĞMEN, BEDEVİ-
LER GİBİ, ÇETİN İKLİM
ŞARTLARINDA YAŞAMAYA
ALIŞMIŞ ÖNEMLİ BİR İNSAN
KAYNAĞINA SAHIPTİLER.

ASIRLARDAN BERİ GÖÇEBE
BİR HAYAT GÜREN BÜ İNSANLAR
MADDİ, MANEVİ BÜTÜN GÜÇLERİNİ
İSLAMİYETİN HİZMET'NE SUNMAK-
TAN BİR AN BİLE ÇEKİNMEMİŞ-
LERDİ.

CİHAD SADECE MÜSLÜMAN OL
MAYAN ULUSLARA AÇILIRDI ÖLÜM
ALLAH'IN EMRİYDİ DİN LIĞRUNA
SEHİT DÜŞENLER CENNETE GİDE-
CEKLERİNE İNANIRLARDI

ARAPLAR 633 YILINA
DOĞRU SASANILARIN İDARE-
SİNDEKİ ORTA MEZOPOTAM-
YA'YA AKINLAR DÜZENLEME-
YE BAŞLADILAR.

SASANILERI YENILGIYE UGRATTIKTAN HEMEN SONRA SURIYE
LIZERINE YÜRLÜDÜLER BIZANS IMPARATORU HERAKLIUS TARAFIN-
DAN LİZİLERİNE GÖNDERİLEN KUVVETLER GERİ PUSKURTULU-
ŞEK BASKENT SAM ELE GEÇİRİLDİ (635)

ARAP AKINLARI DÜRDÜRÜLEMEZ HALE
GELMİŞTİ. 636'DA SASANILARI KADİSİYE'-
DE İKİNCİ KEZ YENDİKTEN SONRA YENİ
BAŞKENTLERİ MEDAIN'I ELE GEÇİRDİLER
VE BÜYÜK BİR GANİMETLE GERİ
DÖNDÜLER.

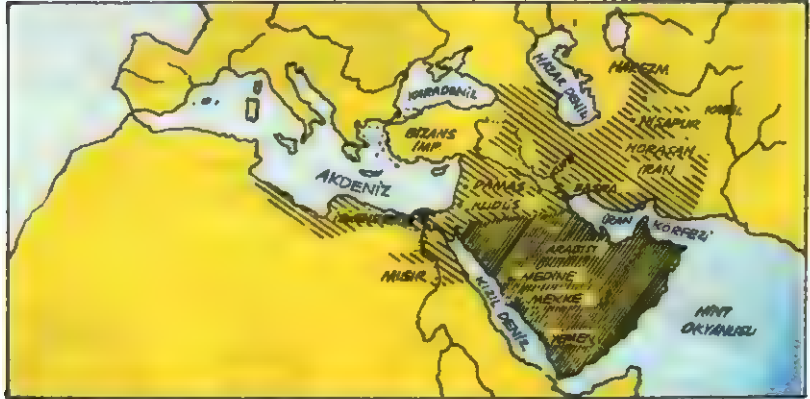

ERTESİ YIL DOĞU AKDENİZİN
BİZANS İMPARATORLUĞU'NUN YÖ-
NETİMİNDEKİ ZENGİN ŞEHİRLERİN-
DEN BAZILARINI FETHETTİLER.

SURİYE VE FİLİSTİNİ
İSGÂL EDEREK YUKARI
MEZOPOTAMYA'YA GİRDİLER.
642'DE İRAN TOPRAKLARINDA
SASANILARI KESİN BİR
YENİLGİYE UGRATTILAR.

BİZANS'IN TAHİL AM-
BARI VE TİCARET MER-
KEZİ OLAN MİSİR'A BİR
SEFER DÜZENLEYEREK
GÖZ KAMASTIRICI
BİR SEHİR OLAN
BAŞKENT İSKEN-
DERİYE'Yİ ELE
GEÇİRDİLER (642).

YUKARIDAKİ HARİTA İSLAMİYETİN 30-40 YILDA ULASTIĞI SINIR-
LARI GÖSTERMEKTEDİR. ARAPLAR, BÜYÜK İSKENDER DEYRİNDE
KISA BİR SÜRE İÇİN ZAYIF DÜŞMÜŞ OLAN GÜÇLÜ PERS İMPARA-
TORLUĞU'NU ORTADAN KALDIRMIŞLAR, BİZANS İMPARATORLUĞU'
NUN SAHİP OLDUĞU TOPRAKLARIN 2/3'SİNİ HAKİMİYETLERİ
ALTINA ALMIŞLARDI.

İSTILA EDİLEN YERLERİN SAMİ
ASILLI HALKI, GEREK SASANI-
LERİN, GEREKSE BİZANS'IN BO-
YUNDURLUĞUNDA YASAMAKTAN
DOLAYI ZAYIF DÜŞMÜŞ YA DA
İNANÇLARI UĞRUNA
ZULME UĞRAMIŞ OLDUK-
LARINDAN BU YENİ GELEN-
LERİ COŞKUYLA
KARŞILADI.

ARAPLAR EGEMENLİKLERİ
ALTINDAKİ MİLLETLERE DİN KONU-
SUNDA HİÇBİR BASKI UYGULAMA-
MAKTAYDILAR. YAHUDİLER VE
HİRİSTİYANLAR BELİRLİ BİR VERGİ
KARŞILIGINDA DİNLERİNDE
SERBESTTİLER.

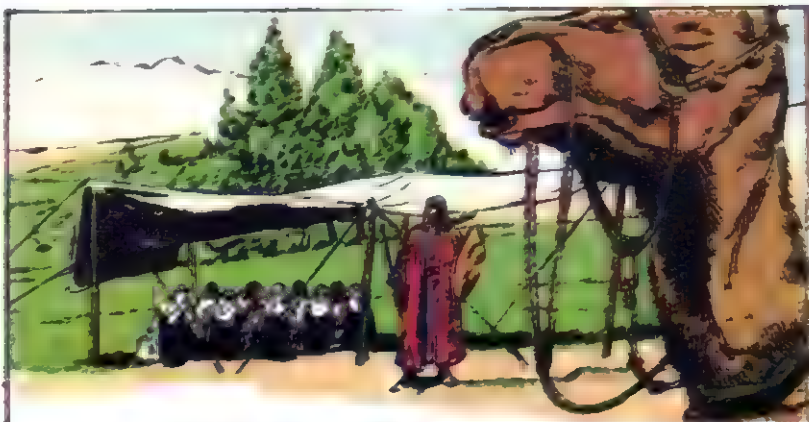

AYNI ŞEKİLDE İDARİ TESKİLATTA DA
BİR DEĞİŞİKLİK SÖZ KONUSU DEĞİLDİ.
ARAP EGEMENLİĞİ VERGİYLE DEĞER-
LENDİRİLİR, KAMUYA AİT MALLAR İSE
ÜMMETE DEVREDİLİRDİ.

BUNA KARŞILIK ÖZEL MÜLKİYETE AİT MALLARA UYGULANAN
STATÜ FARKLIYDI. BİZANS'A BAĞLI KOLONİLERDE "**LATİFUN-
DİA**" ADI VERİLEN GENİŞ ARAZİLER ARAP KOMUTANLARIN EM-
RİNE VERİLEREK TOPRAK SAHİBİ ZENGİN BİR SINIF MEYDANA
GETİRİLDİ.

SASANILER ESKİ DİNLERİ
ZORASTRİZMİ İNKÂR EDEREK
MÜSLÜMANLIĞA GEÇTİKLERİNİ
BİLDİRDİLER VE BÖYLECE
TOPRAKLARININ PARÇALAN-
MASI ÖNLENMİŞ OLDU.

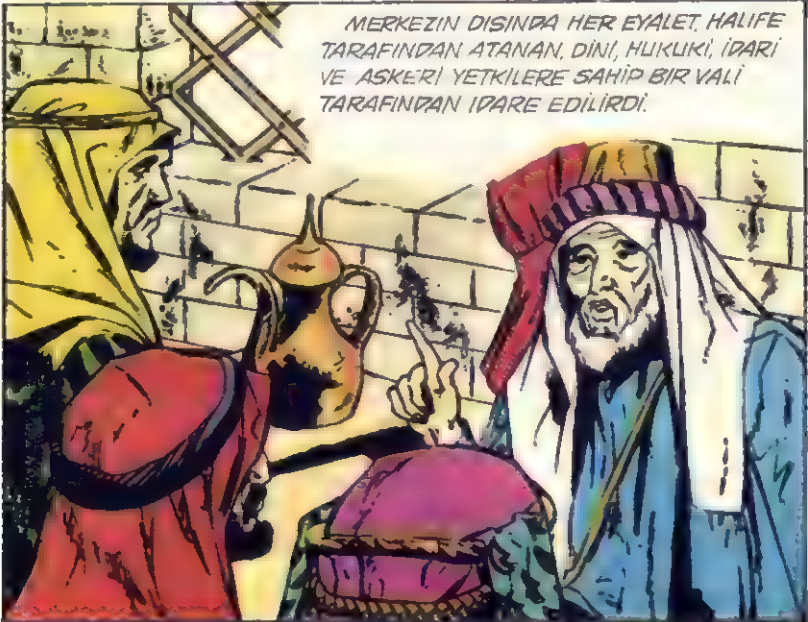

ARAP KOMUTANLAR BAŞLANGIÇTA
İSGÂL ETTİKLERİ YERLERİN HALKIYLA DOĞRUDAN TEMASA
GEÇMEMEYİ YEĞLERLER, YA ASKERİ KARARGÂHLARDA
YA DA FUSTAT (ESKİ KAHİRE), BASRA, KÜFE GİBİ KALELERDE
İKAMET EDERLERDİ.

BASKENT HER ZAMAN İÇİN
MEDİNE'YDİ. HALİFE HZ. ÖMER
BURADA İKAMET EDER, GENİŞ
İMPARATORLUK TOPRAKLARI
BURADAN YÖNETİLİRDİ.

MERKEZİN DIŞINDA HER EYALET, HALİFE
TARAFINDAN ATANAN, DİNİ, HUKUKİ, İDARİ
VE ASKERİ YETKİLERE SAHİP BİR VALİ
TARAFINDAN İDARE EDİLİRDİ.

HZ. ÖMER 644 YILININ SONLARI-
NA DOĞRU İRANLI BİR KÖLE TARA-
FINDAN ÖLDÜRÜLDÜ YERİNE EME-
Vİ SOYUNDAN HZ. OSMAN GEÇTİ.
ONUN ZAMANINDA ANADOLU'DA
ANKARA'YA KADAR İLERLENDİ. KIBRIS,
RODOS, MALTA VE GİRİT APALARINA
SEFER'ER YAPILDI. AFRIKA'NIN BİR-
ÇOK YERLERİ İLE DOĞUDA....

... HORASAN VE HAREZM FETHEDİLDİ. HZ. OSMAN'IN
DEVLETİN KİLİT NOKTALARINA YAKIN AKRABALARINI
GETİRMESİ, ÜLKEDEN HUZURSUZLUĞA YOL AÇTI AB-
DULLAH BİN SEBE ADINDAKİ YEMENLİ BİR YAHUDİ.
HZ. OSMAN ALEYHİNDE SİDDETİLİ PROPAGANDA-
LARA GİRİŞEREK İSLAMİYETİ ÇER-

DEN PAR-
ÇALAMA-
YA UĞ-
RASTI.

KURAN'DA YER ALAN 114 SURE,
İSLAM'IN SARTLARINI, AHLAKI VE
SOSYAL KURALLARI, MEDENİ VE
CEZAI HUKUK KURALLARINI
İHTIVA ETMEKTEDİR

TEKTANRI İNANCI HÂKİMDİR.
BUNA GÖRE "ALLAH'TAN BASKA
TANRI YOKTUR VE HZ. MUHAM-
MED ONUN RESLÜDÜR." ALLAH
BİR OLDUĞU, EŞİ VE BENZERİ
BULUNMADIĞI İÇİN TASVİR
EDİLEMEZ.

GÜNDE BEŞ VAKİT NAMAZ
KILMAK VE CUMA GÜNLERİ
BL İBADETİ CAMİDE, İMAMLA
BERABER YERİNE GETİRMEK
FARZ KILINMIŞTIR

**SADAKA ZENGİNLİK GEREĞİDİR.
RAMAZAN AYI BOYUNCA (PEYGAMBERE
İLK VAHİYLERİN GELMEYE BAŞLADIĞI AY)
FECR AĞARMASINDAN (İMSAK) GÜN
BATIMINA KADAR ORUÇ TUTMAK VE EN
AZ BİR KERE HACCA GİTMEK İSLAMIN
BAŞTA GELEN SARTLARINDANDIR.**

**HZ. OSMAN HALİFE EBUBEKİR ZAMA-
NINDA TOPLANAN KURAN'I ESAS ALARAK
BUNDAN YEDİ NÜSHA HAZIRLATTI VE
BUNLARI DEVLETİN BÜYÜK ŞEHİRLERİNE
GÖNDÜ. İ.İ. MEŞHUR KUTUP İDAREYİ KUV-
VETLENDİRMEK AMACIYLA DEVLET KADE-
MELERİNE YAKIN AKRABALARINI
YERLEŞTİRDİ.**

KENDİSİNE BÜ KÖNÜDÄ EN
BÜYÜK MUHÄLEFET, MEDİNELİ
DİN ADÄMLÄRİNDÄN GELMEK-
TEYDİ MİSİR FÄTİHİ VE DİS İS-
LER YÖNETİCİSİ AMR'İN KENDİ-
LERİNE KATILMASIYLA BUHRAN
BÜYÜLÜ VE....

.... HZ. ÖSÖAN 656 YILINDA
SARAYINDA İBÄDET ETTİĞİ
BİR SİRADA MİSİRLİ SÜİ-
KÄŞÇİLER TÄRÄFİNDÄN
ÖLDÜRÜLDÜ.

BÜ OLAĐAN HEMEN SON-
RA SUİKASTI GERÇEKLEŞ-
TİRENLER HZ. ALİ'Yİ HALİFE-
LİK MAKAMINA GEÇİRDİ-
LER PEYGAMBERİN AKRA-
BASİ OLMASINA RAĞMEN
LÜMMETİN BÜYÜK BÖLÜMÜ
HZ. OSMAN'IN...

... ÖLDÜRÜLMESİNDE HZ. ALİ'Yİ SUÇLU
BÜLLİYORDU BÜ SİRADA HZ. AYŞE VE
ALİ TARAFIARLARI HALİFELİK KONUSUN-
DA ANLAŞMAZLIĞA DÜŞTÜLER VE MEYDA-
NA GELEN SAVAŞ (CEMEL SAVAŞI), HALİFE-
NİN ZAFERİYLE SONA ERDİ (656)

HZ. ALİ'NİN HİLAFETİ
SIRASINDA EN ZORLU
RAKİBİ, HZ. OSMAN'IN
AKRABASI, SÜRİYE
VALİSİ HZ. MUAVİYE
OLDU.

HZ. ALİ VE
HZ. MUAVİYE'NİN ORDU-
LARI ORTA FIRAT BÖLGE-
SİNDE, SİFFİN'DE KARŞI
KARŞIYA GELDİLER. SAVAŞ
SIRASINDA HZ. MUAVİYE'NİN
ASKERLERİ MIZRAKLARININ
UÇUNA KURAN-I KERİM'İN
SAYFALARINI GEÇİREREK
SALDIRIYA GEÇTİLER. BU
HAREKETLE CİNAYETİN YARGI-
LANMASINDA KURAN'IN HAKEMLI-
ĞINE MURACAAT ETTİKLERİNİ BİLDİRİ-
YORLARDI.

BU DAVRANISIN HASIL ETTİĞİ
SOK ÖYLESİNE BÜYÜKTÜ Kİ, SAVAŞ
ANIDEN DURDU.

BÖYLECE İSLAMİYETTE İLK BÖLÜNME
GERÇEKLEŞTİ. HZ. ALİ TARAFTARLARINA
ŞİİLER, HZ. MUAVİYE'NİN MÜTTEFİKLERİNE
İSE SÜNNİLER ADI VERİLDİ BUGÜN HER
İKİ MEZHEP DE VARLIKLARINI SÜRDÜR-
MEKTEDİRLER.

MAHKEME HZ. MUAVİYE'NİN
HAKLI OLDUĞUNU AÇIKLADI.

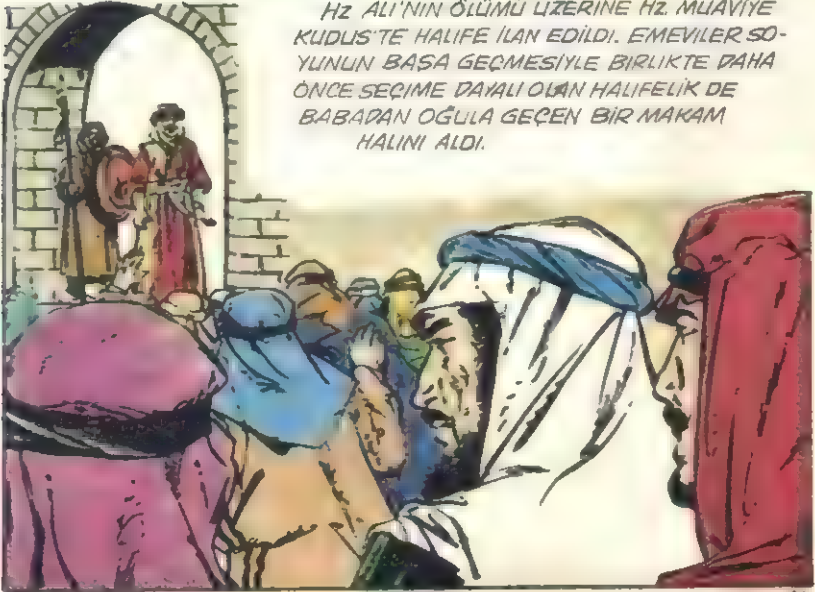

HZ. ALİ, HZ. MUHAMMED'LE OLAN
YAKIN AKRABALIĞINDAN DOLAYI HÂLÂ
SAYGINLIĞINI KORUMAKTAYDI VE SA-
VAŞI SÜRDÜRMEYE KESİN KARARLIYDI

ANCAK KISA BİR SÜRE
SONRA KÜFE CAMİİ ÖNÜNDE
O DA HZ. OSMAN'IN UĞRADIĞI
AKİBETE KURBAN
GİTTİ (661)

HZ ALİ'NİN ÖLÜMÜ ÜZERİNE HZ MUAVİYE
KUDUS'TE HALİFE İLAN EDİLDİ. EMEVİLER SO-
YUNUN BASA GEÇMESİYLE BİRLİKTE DAHA
ÖNCE SEÇİME DAYALI OLAN HALİFELİK DE
BABADAN OĞULA GEÇEN BİR MAKAM
HALİNİ ALDI.

EMEVLER DEVRİNDE BASKENT
ŞAM ŞEHİRİDİ. BU DÖNEMDE
MEKKE VE MEDİNE DİNİ AÇIDAN
TASIDIKLARI ÖNEMİ KORUMAYA
DEVAM ETTİLER.

DİNİ BİR YAPIYA SAHİP
OLAN DEVLET, SİYASİ KARARLARIN DİNİ İNANÇLARDAN BAĞIMSIZ OLARAK ALINDIĞI LAİK BİR NİTELİK KAZANDI.

İDARİ VE ASKERİ TEŞKİLATLANMADA
PERSLERDEN VE BİZANS'TAN GENİŞ
ÖLÇÜDE YARARLANILDI.

HZ MUAVİYE AKDENİZ'DE BİR
DONANMA HAZIRLATARAK BİZANS
İMPARATORLUĞU İLE DENİZLERDE
BOY ÖLÇÜŞMEYİ PLANLAMAKTAYDI.

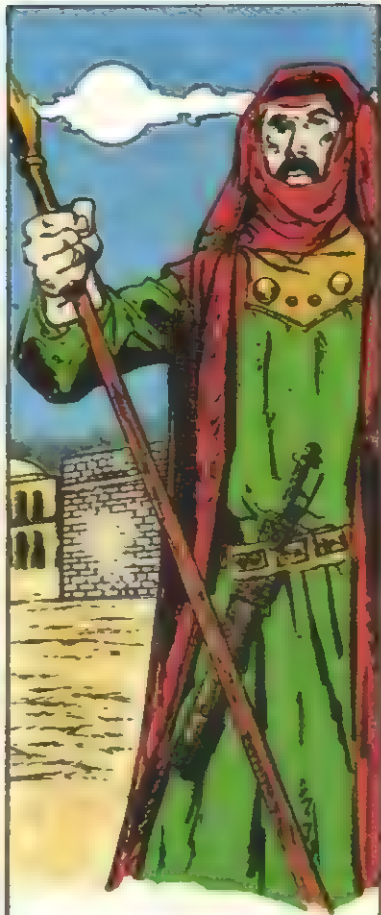
ANADOLU SAHİLLERİNDE İLERLEYEN ARAP DONANMASI
KARA ORDUSUNUN DA DESTEĞİYLE İSTANBUL'U KUSATTI,
ANCAK SEHRI ELE GEÇİREMEDİ (673-677).

HZ. MUAVİYE'DEN SONRA GELE-
NEĞE GÖRE YERİNE OĞLI YEZİD'-
İN GEÇMESİ GEREKİYORDU. 680
YILINDA OLUMU ÜZERİNE SİİLER
HAREKETE GEÇEREK HALİFELİĞE
HZ. ALİ'NİN, HZ. MUHAMMED'İN
KIZI FATMA'DAN OLAN...

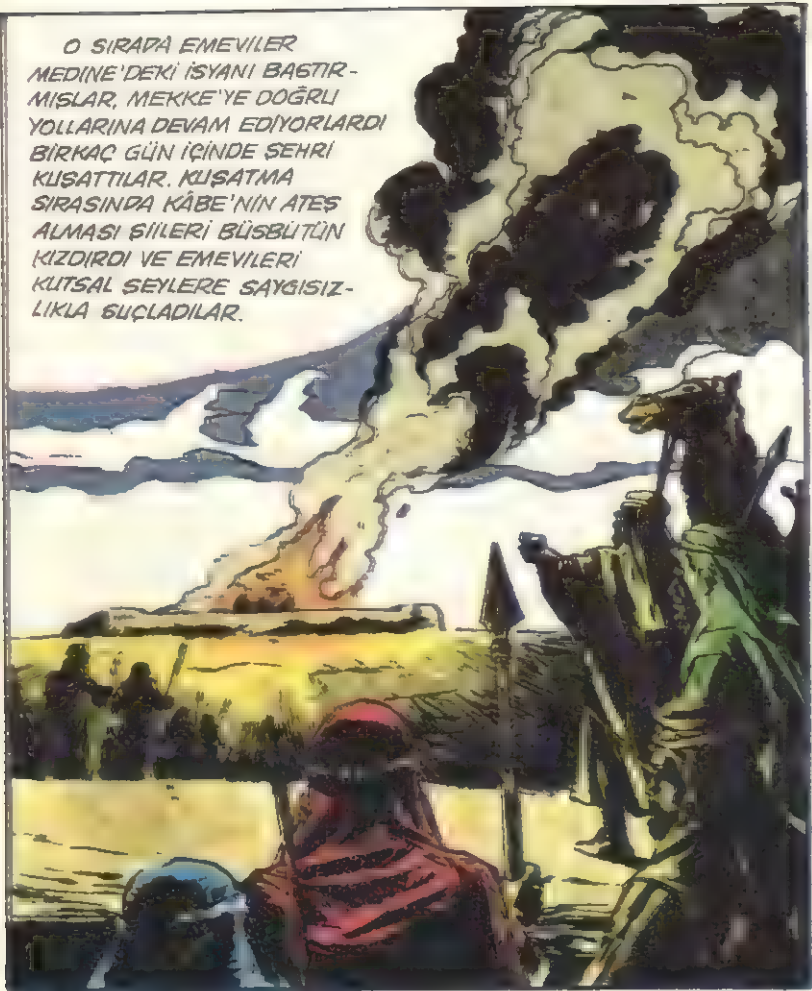
... OĞLI HZ. HÜSEYİN'İ
GECİRMEK İSTEDİLER
EMEVİLERİN SALDIRISINA
UĞRAYAN HZ. HÜSEYİN VE
YANINDAKİLER HAYATINI
KAYBETTİ.

HZ. HÜSEYİN'İN ÖLÜMÜ MÜS-
LÜMANLAR ARASINDA BÜYÜK
BİR KARISIKLIĞIN VE PANİĞİN
ÇIKMASINA YOL AÇTI. ŞİİLER
HZ. MUHAMMED'İN TORUNUNU
ÖLDÜREN EMEVİLERİ ZORBALIK-
LA İTHAM ETTİLER

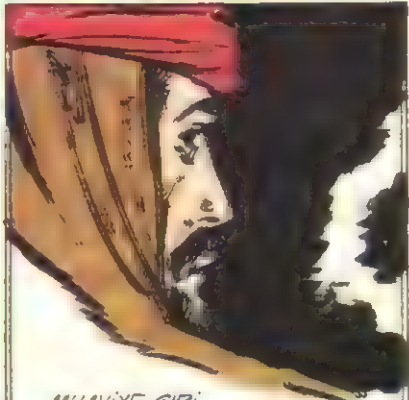
BU ARADA KÜREYŞ'İN
İLERİ GELENLERİNİN DESTE-
ĞİNDE BİR BASKA İSYAN
PATLAK VERDİ VE İSYANCILA-
RIN BİR KISMI MEKKE'YE
SİĞİNDİ.

O SIRADA EMEVLER
MEDİNE'DEKİ İSYANI BAĞIR-
MIŞLAR, MEKKE'YE DOĞRU
YOLLARINA DEVAM EDİYORLARDI
BİRKAC GÜN İÇİNDE ŞEHİRİ
KUŞATILAR. KUŞATMA
SIRASINDA KÂBE'NİN ATEŞ
ALMASI ŞİİLERİ BÜSBÜTÜN
KIZDIRDI VE EMEVİLERİ
KUTSAL SEYLERE SAYGISIZ-
LIKLA SUÇLADILAR.

ŞİİLER, SÜNNİLER VE BİR BASKA TARİKAT OLAN KARAYİTLER
ARASINDAKİ ANLAŞMAZLIKLAR İMPARATORLUĞU SARSMAYA DEVAM
ETTİ. YEZİD'İN 683'DE ÖLÜMÜNDEN SONRA BAŞA GEÇEN İKİ HALİ-
FE DE İÇ BARİŞİ SAĞLAMAKTA BAŞARILI OLAMADILAR.

685'TE HALİFELİK
MAKAMINA GEÇEN ABDÜLMELİK
YEDİ YIL İÇİNDE ÜLKEDE BARİŞİ
VE BERABERLİĞİ SAĞLAYARAK
GÜÇLÜ BİR DEVLET KURDU.

MUAVİYE GİBİ
ABDÜLMELİK DE EMEVİLERİN
SOYUNDAN GELİYORDU VE ONUN
KADAR BAŞARILI BİR DEVLET
ADAMIYDI

ABDÜLMELİK ZAMANINDA İMPARATOR-
LUK MİLLİ BİR HÜVİYET KAZANDI İSLAM
MOTİFLERİNDEN YARARLANILAN ALTIN
(DINAR) VE GÜMÜŞ (DİRHEM) PARALAR
BASTIRILARAK 500 YIL BOYUNCA TİCARİ
KUR, BU PARALAR ÜZERİNDEN
AYARLANDI.

عربي

ARAPÇA RESMİ DİL HALİNE GELDİ VE
YAZISMALARDA ARAP ALFABESİ KULLA-
NILDI.

PAPİRÜS VE MİSİR
İPEĞİ GİBİ DEVLET TE-
KELİNDE OLAN MALLARIN
ÜZERİNE ARAPÇA ETİ-
KETLER YAPIŞTIRILDI.

NÜFUSUN BÜYÜK ÇOĞUNLUĞUNU CA-
SAN İMPARATORLUĞU'NUN YIKILMASIN-
DAN SONRA GENİS BİR ALANA DAĞILMIŞ
BULUNAN İRANLILAR OLUSTURMAKTAYDI.

KÖYKÜLERİN HAYATINDA
İSE TOPRAĞIN EL DEĞİŞ-
TİRMESİ DIŞINDA HİÇBİR DEĞİŞİKLİK
SÖZ KONUSU DEĞİLDİ. BİZANS VEYA
PERS ASILLI TOPRAK SAHİPLERİNİN
YERİNİ ARAPLAR ALMIŞTI.

SEHIRLİLER İÇİN DE DÜRLÜM
AYNIYDI. BÜYÜK KENTLER YİNE
İDARİ MERKEZLER OLMAYA
DEVAM EDİYOR. ÜRETİM VE
TİCARET AYNI HIZLA DEVAM
EDİYORDU

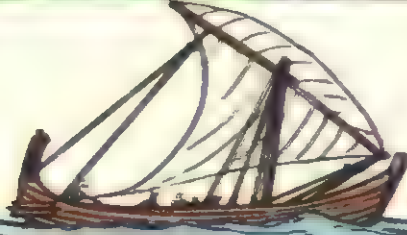

ESNAF VE ZANAATKÂRLARA
AİT KURULUŞLAR ESKİSİ GİBİ FAALİ-
YETLERİNİ SÜRDÜRMEYE DEVAM ETTİ-
LER, ANCAK BU FAALİYETLER ARAP
YETKİLİ MAKAMLARININ DENETİMİ
ALTINDAYDI

YERLİ USTALARIN
ÜRETTİĞİ MALLAR
ORTA ASYA'DAN ATLAS
OKYANUSU'NA KADAR
UZANAN GENİŞ BİR
ALANDA PAZARLANMA
İMKÂNINA KAVUŞTU.

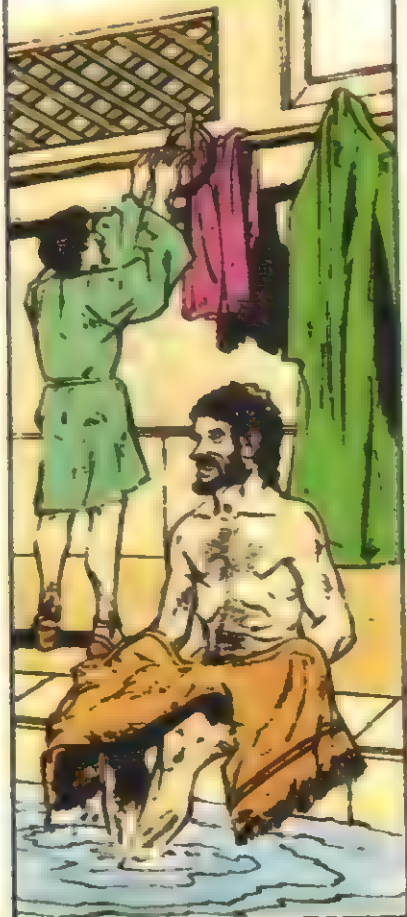

KERVANLARIN GEÇTİĞİ TİCARET YOLLARI
ÜZERİNDE SÜ İHTİYACINI KARŞILAMAK AMA-
CILA ÇOK SAYIDA ÇEŞME VE KERVANSARAY
İNŞA EDİLDİ. BUHARA'DAN YOLA ÇIKAN KER-
VANCILAR BASRA'DAN GEÇE-
REK KAHİRE VEYA SAM'A DOĞ-
RU YOLLARINA DEVAM
EDERLERDİ

TİCARET GEMİLERİ İSE KIZILDENİZ
VE İRAN KÖRFEZİNDEN DEMİR ALA-
RAK HİNDİSTAN, SEYLAN, ÇİN KIYILA-
RINA KADAR UZANMAKTAYDILAR.
FAZLADAN AKDENİZ'İN GÜNEY SAHİL-
LERİ DE ARAPLARIN EGEMENLİĞİ
ALTINDAYDI

ARAPLAR GİTTİKLERİ YERLER-
DE FARKLI YAŞAMA BİÇİMLERİY-
LE KARŞILAŞIYORLARDI İSKEN-
DERİYE'Yİ FETHEDEN KOMUTAN
AMR'IN SÖZLERİ BUNU AÇIK-
ÇA İFADE ETMEKTEDİR: "YOLCU-
LUGUM SIRASINDA....

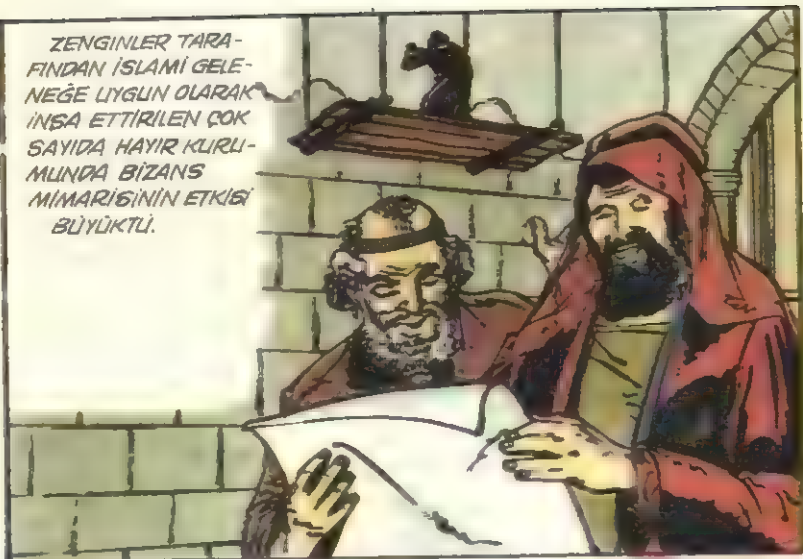
...HAMAMLARI OLAN 4.000 SEH-
RE, VERGİLERİNİ MUNTAZAMAN
ÖDEYEN 40.000 YAHUDİYE VE
KRALLARA LAYIK İNCE BİR ZEVLİ
DÖŞENMİŞ 400'DEN FAZLA YERE
SAHİT OLDUM."

ARAPLAR SAHİT OLDUKLARI MEDENİYET
SEVİYESİNİ ASMA KONUSUNDA FAZLA
LİMİTLİ OLMAMAKLA BİRLİKTE, BU YABAN-
CI KÜLTÜRÜN PASİF TÜKETİCİLERİ OLARAK
KALMA YANLISI DA DEĞİLERDİ.

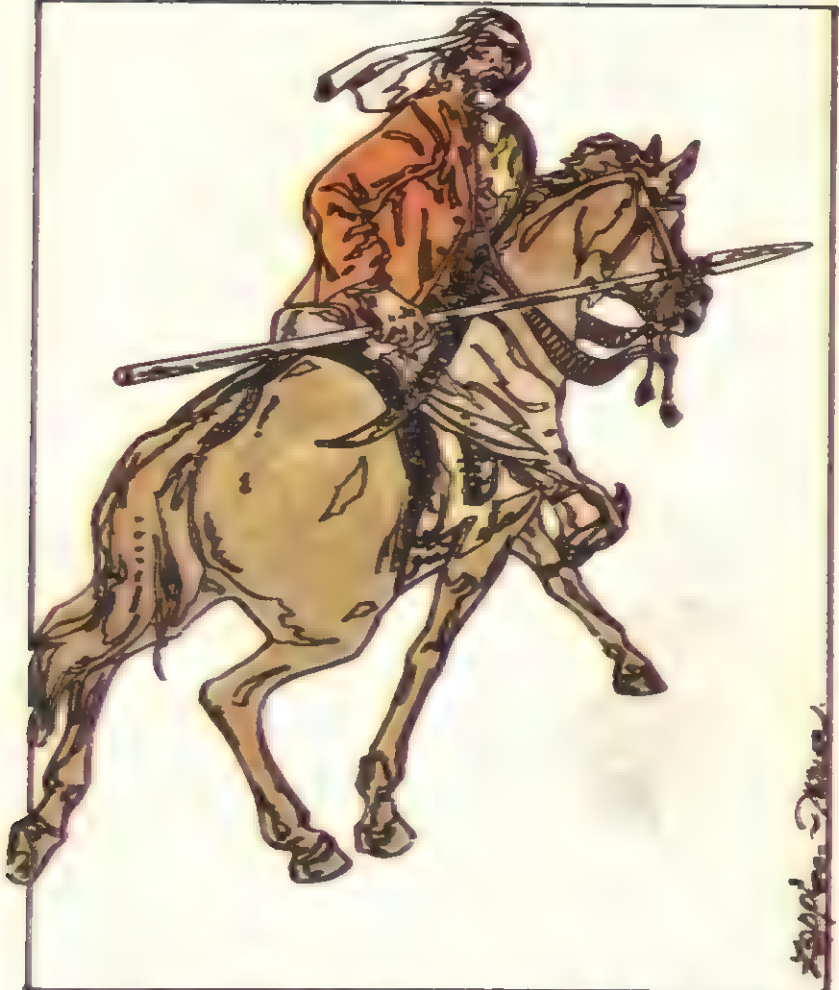
BU SEBEPLE İLK FETİH HAREKETİNİN
BAŞLADIĞI DÖNEMDEN İTİBAREN KÜLTÜR
ALANINDA YENİ YENİ TESEBBÜSLERDE
BULUNDULAR. ARAP HAKİMİYETİ DEVRİNDE
ÖZELLİKLE MİMARİ ALANDA YENİ DÜZEN-
LEMELERE GİDİLDİ. ÇİÇEKLERİN BİRİLE
FLORATTA İNŞA EDİLEN SARAYLI.

ZENGİNLER TARA-
FINDAN İSLAMİ GELE-
NEĞE UYGUN OLARAK
İNŞA ETTİRİLEN ÇOK
SAYIDA HAYIR KURU-
MUNDA BİZANS
MİMARİSİNİN ETKİSİ
BÜYÜKTÜ.

ANCAK EDEBİYAT ALANINDA KENDİ ZENGİN
VE KÖKLÜ GELENEKLERİNİ SÜRDÜRMEYE
DEVAM ETTİLER. SİR VE DESTANLARDA GE-
NELİKLE ASIRLAR ÖNCE TERK EDİLEN UÇ-
SUZ BUCAKSIZ ÇOLLERE DUYULAN ÖZLEM
İŞLENİRDİ.

HZ. MUHAMMED'İN ÖLÜMÜNDEN 70 YIL SONRA KENDİSİNE İNANANLARIN GAYISI MİLYONLARI ASMAKTAYDI. ÇEKİRDEĞİNİ BİR AVUÇ MÜSLÜMANIN OLUŞTURDUĞU İSLAMİYET KISA SÜREDE ROMA İMPARATORLUĞUNDAN DAHA GENİŞ ALANLARA YAYILMAKTA GECİKMEDİ. KENDİSİNDEN SONRA GELENLER VIII. YÜZYILDA BÜYÜK BİR MEDENİYETİ DE BERABERLERİNDE GETİRECEKLERDİ.

DÖNEMİN KRONOLOJİK GELİŞİMİ

571 YILINA DOĞRU

Kureyş kabilesinin Haşimiye soyundan olan Hz. Muhammed ibn'Abdullah, Mekke'de dünyaya geldi. Küçük yaşta yetim kaldığından yeğeni Hz. Ali ile birlikte amcası tarafından büyütüldü. Bu devirde Arap yarımadası önemli değişikliklere sahne olmaktaydı. Bizans İmparatorluğu ve Sasaniler, yarımadada gelişmekte olan ticareti ellerine geçirmek amacıyla birbirleriyle mücadeleye girdiler. Bunun sonucunda çok sayıda tarım alanı ve bayındırlık çalışmaları yok oldu. Halk başka yerlere göç etmek zorunda kaldı ve hemen hemen her Arap kabilesi siyasi bir istikrarsızlık dönemi yaşadı.

595 YILINA DOĞRU

Hız. Muhammed zengin bir tüccarın dul eşi Hatice ile evlendi.

610

Hira dağında bulunduğı bir sırada bir gün kendisine Allah'tan vahiy geldi. Allah'ın varlığına yürekten inanmış olan Hz. Muhammed, 613 yılında Mekke'de vaazlara başlayarak, halkı tövbe etmeye ve Allah'a inanmaya çağırdı.

622

Bu vaazlar Kâbe'yi ziyaret edenlerle önemli ticari ilişkilerde bulunan Kureyşli zengin tüccarların çıkarlarıyla ters düşmekteydi. Uğradığı baskılar sonucu Hz. Muhammed kendisine inananlarla birlikte Mekke'den Yesrib'e göç etmek zorunda kaldı. "Hicret" adı verilen bu göç, hicrî takvimin başlangıcı olarak kabul edilir.

627

Hz. Muhammed Yesrib (Medine)'de kurulan küçük çapta bir devletin liderliğini üstlenerek, bütün vahaya hâkim oldu.

630

İslamiyet hızla yayılmaya devam ediyordu. Bu tarihte Mekke fethedildi.

632

Hz. Muhammed 632 yılının Haziran ayında kısa bir ateş nöbeti sonucunda beklenmedik bir anda hayata gözlerini yumdu. Bu dönemde hemen hemen Arap yarımadasının tamamı kendisine inanmış durumdaydı. Arap ileri gelenleri Hz. Muhamed'in yerine kimi geçirecekleri konusunda önemli bir problemle karşı karşıya kaldılar. Bunun üzerine onun yakın dostlarından Hz. Ebubekir halife seçildi ve Araplar Hz. Ebubekir devrinde Sasani İmparatorluğu ile Bizans'ın doğu eyaletlerini tehdide başladılar (633).

634

Hz. Ebubekir'in bu tarihte ölümü üzerine yerine Hz. Ömer seçildi. Araplar Sasaniler ve Bizans İmparatorluğu'na karşı akınlara devam ettiler.

636-637

Suriye yakınlarında Yermuk'ta kazanılan kesin zaferden sonra Arap orduları Sasanileri Kadisiye yakınlarında büyük bir yenilgiye uğrattı (636). Bunu Dicle üzerindeki Medain'de kazanılan zafer izledi (637). Şam zaten 635'te ele geçirilmiş bulunuyordu.

639

Yukarı Mezopotamya'yı istila eden Arap orduları Hz. Ömer'in arzusu üzerine Kudüs'ü zaptettiler, ertesi yıl Kaisereiadüştü. Aynı dönemde ünlü Arap komutanlardan Amr ibn-ül As'ın komutasındaki bir ordu ticari ve stratejik açıdan büyük önem taşıyan Mısır'ı fethetti.

642

Arap orduları İran'a girerek Sasanileri Nahravan'da kesin bir yenilgiye uğrattılar. Ertesi yıl Hindistan sınırını ele geçirdiler. Babil'i zaptederek Nil'i denetimleri altına aldılar ve başkent İskenderiye üzerine yürüdüler. 647'de Trablusgarb ve Kuzey Afrika kıyıları fethedildi.

644

Hız. Ömer'in ölümü üzerine halifelige Hz. Osman bin Affan getirildi.

656

Taşra eyaletlerinin merkeze karşı başkaldırmaları ve Hz. Osman'ın önemli mevkilere kendi adamlarını yerleştirmesinden doğan hoşnutsuzluk Halife'nin bir suikaste kurban gitmesiyle sonuçlandı. Hz. Muhammed'in yeğeni ve damadı olan Hz. Ali, halife seçildi. Aralık'ta meydana gelen Cemel Savaşı'nda Hz. Ali'nin ordusu Kureyş ileri gelenlerinden Zübeyr'in ordusunu yenilgiye uğrattı.

657

Suriye valisi Hz. Muaviye, Hz. Osman'ın öcünü almak için Hz. Ali'ye karşı bir isyan başlattı. Her iki tarafın ordusu Orta Fırat bölgesindeki Siffin'de karşılaştılar. Savaşın sonuna doğru bir hakem seçilmesine karar verildi. Bu olay İslamiyette ilk ayrılığı da beraberinde getirmiş ve Müslümanlar Şiiler (Hz. Ali taraftarları) ve Sünniler (Hz. Muaviye taraftarları) olmak üzere ikiye ayrılmıştır.

661

Hakemlerin kendisini suçlu bulması üzerine Hz. Ali Kûfe'de öldürüldü. Bundan yararlanan Hz. Muaviye halifeliği eline geçirerek Emeviler sülalesini kurdu ve başkenti Şam'a taşıdı. Emevilerle birlikte Arap İmparatorluğu'nun da temelleri atılmış oluyordu.

680

Hz. Muaviye'nin ölümünden sonra yerine I. Yezid geçti. Bunun üzerine Şiiler ayaklanarak halifeliğe Hz. Ali'nin oğlu Hz. Hüseyin'i geçirmek istediler, fakat Kerbela'da uğranılan baskın sonucu Hz. Hüseyin şehit düştü.

683-685

Zübeyr'in oğlu Abdullah'ın başlattığı isyan Emevilerin Mekke'yi kuşatmalarıyla sonuçlandı. Kuşatma sırasında Kâbe ateş aldı ve Emeviler kutsal şeylere saygısızlıkla suçlandılar. Aynı yıl Yezid öldü ve yerine henüz çocuk yaşta olan oğlu II. Muaviye geçti, ancak ertesi yıl o da hayatını kaybetti. Emevi ileri gelenleri halifeliğe Medine eski valisi I. Mervan'ı getirdiler. Mervan'ın kısa bir süre sonra ölümü (685) üzerine yerine oğlu Abdülmelik geçti. Abdülmelik başarılı bir devlet adamı ve parlak bir komutandı.

685-687

İlk iş olarak ülkede çeşitli karışıklıklara neden olan siyasi ve dini kutuplaşmaları ortadan kaldırdı. Bu dönemde Kûfe'de, Muhtar adlı biri tarafından başlatılan isyan iki yıl boyunca Mezopotamya'nın büyük bölümünü etkisi altına almış bulunuyordu.

689-692

Kureyşli Abdullah ve kardeşi, Halife Abdülmelik tarafından yenilgiye uğratıldılar. Ülkede yeniden birliği sağlayan Halife, bayındırlık çalışmalarına girerek VIII. yüzyılda en geniş sınırlara ulaşacak olan büyük bir imparatorluğun temellerini attı.